

Reformationsdagen

Psalmer: L151, L119, 237, L173, L183

Texter: 1 Kung 8:57-58, Rom 4:1-8, Joh 5:39

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Joh 5:39

Ni forskar i Skrifterna, för ni tror att ni har evigt liv i dem. Det är just de som vittnar om mig,

Låt oss be! Herre Jesus, du är livet ljus. Du har kommit för att vi ska ha liv i dig. Hjälp oss att ta till oss Skriftens vittnesbörd om dig så att vi genom tron på dig äger det eviga livets gåva. Amen.

I dagens texter framhävs reformationens grundsatser, *Skriften allena, nåden allena, tron allena*. I lilla katekesen lär vi oss vad dessa grundsatser betyder, i förklaringarna till trostartiklarna. De lär oss allt vad Fadern, Sonen och den helige Ande gjort och fortfarande gör för oss utan att vi förtjänat det, alltså helt av nåd. Och det är Gud själv som lärt oss vad vi ska tro i den heliga Skrift. Ingen människa kan tänka ut det utan Gud har själv uppenbarat sina väldiga gärningar för oss i Skriften. Trosartiklarna heter så därför att de framställer det som är föremål för vår tro. Trosartiklarna är evangelium, det handlar om vad Gud gör och ger. Det är endast genom tron vi erkänner Guds goda gåvor och tar till oss Guds löfte om frälsning. Där har vi de tre grundsatserna, nåden allena, Skriften allena och tron allena.

Reformationen startade som en direkt reaktion på kyrkans missbruk, att man lärde folk att de själva var tvugna att gottgöra för sina synder men kunde köpa sig fria för pengar. Folk fick lära sig att man fick dyrt betala för att få något från Gud. Det var raka motsatsen till vad de sedan fick lära sig i Luthers lilla katekes, i förklaring till trosartiklarna. Där får vi lära oss att Gud ger allt av nåd utan att vi förtjänat det. Men tanken på att man måste ge Gud något för att få något tillbaka är aldrig långt borta. Därför behövs det ständiga påminnelser. Vi behöver bli påminda om reformationens grundsatser. Vi behöver hela tiden gå tillbaka och repetera katekesen.

Reformationen handlade om hur en människa blir rättfärdig inför Gud. Jag tror att de flesta som börjar reflektera över hur man blir rättfärdig inför Gud blir lite svettiga när de tänker på alla goda gärningar som borde göras och alla uppoffringar som krävs. Ska man bli rättfärdig inför Gud krävs det väl att man verkligen anstränger sig – och hur ska man egentligen bli säker på att man gjort tillräckligt. Sådana tankar är själva motorn bakom de olika religionerna vi ser här i världen. Den ena självutnämnda

profeten efter den andra kommer med nya regler. Då det ena inte kan ge samvetet ro försöker man med det andra. Men den gemensamma nämnaren är att man inte vill bli rättfärdig genom att lyda Guds bud utan vill hålla sig till människobud. Det rör sig för det mesta om regler för olika högtider, bönetimmar, matrecept, fastor och klädedräkt, och vallfärder. Det är yttre saker som även hänsynslösa och grymma personer klarar med lite självdisciplin. Guds bud vill man helst inte höra, de är för svåra. Guds bud kräver ju kärlek och renhet i hjärtat, något som ska visa sig i ord och gärning. Då är det enklare med människors bud som sträcker sig till vad man ska ha i skafferiet och kylen. Men eftersom varken det ena eller det andra, varken Guds bud eller människors bud kan ge samvetet ro så hittar man ständigt på nya levnadsregler och uppoffringar för att få något att berömma sig av inför Gud. Så vi kan nog räkna med att det ska komma ytterligare någon profet som samlar en sekt kring sig som följer nya märkliga stadgar eller använder andra metoder för att försöka uppnå harmoni med Gud.

Därför är det bra att texten ur Romarbrevets fjärde kapitel är vald för den här dagen. Den visar att rättfärdighet inför Gud och syndernas förlåtelse är samma sak. Gud räknar den människa rättfärdig som har fått synderna förlåtna. Romarbrevets fjärde kapitel visar att Gud förklarar den ogudaktige rättfärdig. Hur? Genom att förlåta synderna. Av det lär vi oss komma inför Gud som syndare för att få våra synder förlåtna. Det är så en människa blir räknad rättfärdig inför Gud.

På Luthers tid gav kyrkan som skäl för avlatshandeln att påven hade en skatt av gottgörelser som kunde förmedlas till människor. Nu valde påven att sälja gottgörelserna för pengar. Det vände sig Luther emot. Om påven hade en skatt av gottgörelser varför gav han den inte vidare gratis? Folket hade inte kunskap, de var knappt läskunniga och de hade ingen Bibel på sitt språk. Vad hade de att sätta emot? Där man inte har Skriften är man beredd att tro på vad som helst. Till och med att man kan köpa syndernas förlåtelse inför Gud för pengar.

För att åtgärda den värsta okunnigheten och ge enkelt folk en kortfattad sammanfattning av vad Bibeln lär så skrev Luther lilla katekesen. Där får vi lära oss att det verkligen finns en sådan stor skatt av förlåtelse att det räcker till alla. Syndernas förlåtelse är något som Jesus vunnit åt oss genom sitt fullkomliga liv och sin oskyldiga död. Och då han redan betalt för allt så ges förlåtelsen åt oss helt gratis utan pengar och utan förtjänst. Förklaringen till andra trosartikeln är en kort sammanfattning av vad som är Bibelns huvudbudskap. I centrum för Bibelns budskap står Frälsaren som vunnit oss från alla synder, dödens och djävulens makt för att vi ska leva med honom.

Vi ser samma tendenser idag som Luther såg på sin tid och som drev honom att

skriva och undervisa: där folk är okunniga om vad Gud lär oss att vi ska tro och göra blir de ett lätt offer, grundlurade och utnyttjade. Samma sak sker idag. Man har berövat människorna respekten för Bibeln. De flesta har inte ens någon relation till Bibeln. Och där man inte längre tror på Skriften där är man beredd att tro på vad som helst till skada för både sig själv och andra.

De judar som Jesus talade till i dagens text hade en stark tro. Men föremålet för deras tro var felaktigt trots att de både forskade i Skrifterna. Så kan det också gå. De läste bibelböckerna men var blinda för innehållet. Budskapet nådde ögat eller örat men fick ingen ingång i hjärtat. Detsamma sker idag. Det finns kunniga bibelforskare och språkmän som ägnar sitt yrkesliv åt att studera Skriften men som på förhand stängt sitt hjärta så effektivt för budskapet att de aldrig upptäckt det.

Vi vet inte hur hårt en människas hjärta är eller kan bli. Men vi vet ett det är en stor fara att stänga sitt hjärta för Skriftens budskap så som man gör när man samtidigt studerar Skriften och avvisar den. Profeten Jesaja säger så här om dem som gör så: *Ni ska höra och höra men inte förstå, och ni ska se och se men ändå inte se, för detta folks hjärta är förhärdat. De hör illa med sina öron och de sluter sina ögon, så att de inte ser med sina ögon eller hör med sina öron eller förstår med hjärtat och vänder om så att jag får bota dem.* Jesaja säger detta om dem som läser om Frälsaren i Skriften men ändå inte förstår de behöver en Frälsare och att Jesus är den rätte för dem. De vill inte komma till Jesus för att bli botade från syndens skada.

Det var sådana Jesus har framför sig när han i Johannes 5:e kapitel säger: *Ni forskar i Skrifterna, för ni tror att ni har evigt liv i dem. Det är just de som vittnar om mig, 40 men ni vill inte komma till mig för att få liv.*

Johannes 5:e kapitel börjar med berättelsen om den lame mannen vid Betesda dammen som legat sjuk i trettioåttå år och blir botad av Jesus. Jesus visade att han äger gudomlig makt genom att med ett ord göra honom frisk. Det skedde på en sabbat. Blinda för undret anklagade fariseerna Jesus för sabbatsbrott. Det blev upptakten till en stegrad konflikt. Jesus undervisade dem om sig själv och ställer höga anspråk, det ena efter det andra. Han gör anspråk på att vara Guds Son, jämlik Fadern i gudomlig gärning och ära, den som tillsammans med Fadern ger evigt liv, den som fått makt att uppväcka alla döda och hålla dom. Men det Jesus sade och gjorde hade ingen plats i deras system.

De judiska ledarna och särskilt fariseerna använde mycket tid till att studera Skriften. De kände väl till gamla testamentets innehåll. Och ändå kände de inte Skriftens budskap. De hade missat att lära känna Fadern som den som sänder Messias som vår Frälsare undan synd och död. Messias är så väl beskriven att de borde ha känt igen honom i Jesu person lika lätt som Natanael gjorde. Han behövde bara höra ett ord från Jesus för att identifiera honom och utbrista: "Rabbi, du är Guds Son, du är Israels

kung!"

Judarna förstod inte Skriften därför att de konsekvent blundade för evangeliets budskap i alla bibelböckerna. De uppmärksammade bara lagens befallningar. Men de blundade också för lagens verkliga betydelse. De trodde att de kunde hålla lagen tillräckligt bra för att med sina gärningar vinna en rättfärdighet som Gud var tvungen att erkänna. De trodde att de i Skriften hade koden för att vinna evigt liv, alla bud och stadgar. Men den som sa att de ägde evigt liv genom tron på Messias allena betraktade de som sin fiende. Därför betraktade de Jesus som sin fiende. De såg aldrig att han var deras Frälsare, utlovad i de heliga Skrifter de forskade i.

Jesus uppmanade dem att börja studera Skriften – men gör det på riktigt. Gör man det så som Gud avsett så kommer man att se att hela gamla testamentet fokuserar på Jesus. Bibelböckernas syfte är att presentera Jesus som den ende som kan frälsa oss från synd och död och ge oss evigt liv. Syftet är att väcka tro på Jesus som den som ger liv. Det var anledningen till att Jesus uppmanade judarna att forska i Skrifterna på ett sätt som de aldrig tidigare gjort. Judarna trodde att de ägde det eviga livet utan Jesus. Därför sa Jesus till dem: *Ni forskar i Skrifterna, för ni tror att ni har evigt liv i dem. Det är just de som vittnar om mig, men ni vill inte komma till mig för att få liv.* Jesus säger här att de gruvligt tagit miste. Trots att de forskade i Skrifterna förstod de inte att Jesus var Messias, den enda källan till liv. När de inte ville komma till honom förkastade de livet i gemenskap med Gud.

Dagens text passar bra på reformationsdagen, för den är egentligen en uppmaning till en reformation som behövs hela tiden. Jesus vill att vi ska bli riktiga bibelforskare som läser uppenbarelsen så som Gud avsett: för att vi ska lära känna den Fadern sänt, Jesus Kristus, och för att vi ska komma till honom för att få liv. Evangelierna visar att Jesus uppfyllt allt som var förutsagt om Messias i Moseböckerna, profeterna och psalmerna. Allt har blivit nerskrivet för att vi ska tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att vi genom tron ska ha liv i hans namn. Amen

Låt oss be

Käre Jesus, du är Skriftens kärna och stjärna. Hjälp oss se hur Gud genom tiderna riktat människors blickar till dig. Hjälp oss se hur du uppfyllt allt som var förutsagt från tiderna begynnelse för att vi ska ha liv genom tron på dig. I dig har vi liv, dig tillhör all ära. Amen.